

Ουκρανική Κρίση Και Αντίδραση ΗΠΑ-ΕΕ-Ρωσίας

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΚΟΚΚΙΝΟΥ-ΜΑΝΔΑΜΑΔΙΩΤΟΥ*

Περιεχόμενα

- 1.Εισαγωγή
2. Το χρονικό της κρίσης στην Ουκρανία
 - 2.1. Ευρωπαϊκή Ένωση-Ουκρανία• φίλοι ή εχθροί;
 - 2.2. Συνέχεια των γεγονότων που οδήγησαν στην προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσία.
 - 2.3. Σχέσεις Ουκρανίας-ΗΠΑ: Ένα παιχνίδι σκάκι με βασιλίτσες ΗΠΑ-Ρωσία και βασίλια την Ουκρανία.
 - 2.4. Η Ε.Ε. μπαίνει στο παιχνίδι των κυρώσεων και η κρίση συνεχίζει.
3. Η σημερινή κατάσταση
4. Συμπεράσματα
5. Πηγές

*

1.Εισαγωγή

Στο παρόν κείμενο και με τη χρήση άρθρων από εφημερίδες αλλά και επίσημων ειδησεογραφικών ιστοσελίδων και άλλων επιστημονικών πηγών, θα επιχειρήσω να παρουσιάσω την κρίση στην Ουκρανία και το πώς αυτή έχει επηρεάσει την Ε.Ε., τις ΗΠΑ αλλά και τη Ρωσία. Αρχικά θα αναφερθώ στην αφορμή που οδήγησε στην κρίση και στη συνέχεια με βάση αυτήν την αφορμή θα αναφερθώ στις σχέσεις Ε.Ε και Ουκρανίας. Έπειτα θα συνεχίσω ακολουθώντας τη ροή των γεγονότων χρονολογικά μέχρι και την προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσία. Σε εκείνο το σημείο θα αναφερθώ στις σχέσεις των ΗΠΑ με την Ουκρανία αλλά και των ΗΠΑ με τη Ρωσία ώστε να δικαιολογήσω την αντίδραση των ΗΠΑ στο γεγονός της προσάρτησης της Κριμαίας. Εν συνεχεία θα μιλήσω για τις κυρώσεις κατά της Ρωσίας στις οποίες άρχισε μετά από αρκετό καιρό να συμμετέχει και η Ε.Ε, έπειτα από ένα συνταρακτικό γεγονός που οδήγησε σε αυτήν την κινητοποίηση της ΕΕ. Τελειώνοντας θα αναφερθώ στη κατάσταση που επικρατεί σήμερα στην Ουκρανία αλλά και θα απαντήσω μέσα από τα συμπεράσματά στο ερώτημα: Πώς έχει επηρεάσει η κρίση της Ουκρανίας την Ρωσία, τις ΗΠΑ και την ΕΕ;

2. Το χρονικό της κρίσης στην Ουκρανία

Η αιτία της Ουκρανικής Κρίσης ξεκινά με την Πορτοκαλί Επανάσταση η οποία ήταν μια σειρά διαμαρτυριών και πολιτικών γεγονότων που έλαβαν χώρα στην Ουκρανία από τα τέλη Νοέμβριου 2004 ως τον Ιανουάριο του 2005, ως άμεσο επακόλουθο της επαναληπτικής διαδικασίας των προεδρικών εκλογών της Ουκρανίας του 2004. Οι διαμαρτυρίες πραγματοποιήθηκαν από οπαδούς της πλευράς του Βίκτορ Γιούσενκο, οι οποίοι υποστήριζαν πως οι εκλογές αμαυρώθηκαν από εκτεταμένη διαφθορά, εκφοβισμό ψηφοφόρων και άμεση εκλογική νοθεία από την πλευρά του Βίκτορ Γιανουκόβιτς. Η επανάσταση που έγινε τότε πήρε τον χαρακτηρισμό «Πορτοκαλί» από το χρώμα το οποίο υιοθέτησε το πολιτικό στρατόπεδο του Γιούσενκο, κατά τη διάρκεια της εκλογικής διαδικασίας.

Οι διαμαρτυρίες είχαν παρακινηθεί από τις εκθέσεις διάφορων εγχώριων και ξένων παρατηρητών των εκλογών, καθώς και από την ευρέως διαδεδομένη αντίληψη του κοινού ότι τα αποτελέσματα των επαναληπτικών εκλογών της 21ης Νοεμβρίου 2004 μεταξύ των κορυφαίων υποψηφίων Γιούσενκο και

* Φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Πειραιώς, τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών.

Γιανουκόβιτς ήταν στημένα από τις αρχές υπέρ του τελευταίου. Οι διαμαρτυρίες σε εθνικό επίπεδο πέτυχαν όταν τα αποτελέσματα των αρχικών επαναληπτικών εκλογών ακυρώθηκαν, καθώς και διατάχθηκε ακόμη μία επαναληπτική ψηφοφορία από το Ανώτατο Δικαστήριο της Ουκρανίας για τις 26 Δεκεμβρίου 2004. Κάτω από εξονυχιστικό έλεγχο από τους εγχώριους και διεθνείς παρατηρητές, οι δεύτερες επαναληπτικές εκλογές κηρύχθηκαν "δίκαιες και ελεύθερες». Τα τελικά αποτελέσματα έδειξαν μια σαφή νίκη για τον Γιουσένκο, ο οποίος με την ανάληψη των καθηκόντων του στις 23 Ιανουαρίου 2005 στο Κίεβο, η Πορτοκαλί Επανάσταση τελείωσε.

Όμως η καθοριστική αφορμή για το ξέσπασμα της κρίσης δόθηκε το βράδυ της 21^{ης} Νοεμβρίου του 2013, μετά την άρνηση της Ουκρανικής κυβέρνησης, με επικεφαλής το φιλέραστο πρόεδρο Βίκτωρ Γιανουκόβιτς, για την υπογραφή της συμφωνίας εμπορικής και τελωνειακής σύνδεσης της με την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Απόρροια αυτού ήταν η συγκέντρωση χιλιάδων διαδηλωτών στην πλατεία Ανεξαρτησίας στο κέντρο του Κιέβου, υπό το συντονισμό του ηγέτη της φιλοευρωπαϊκής αντιπολίτευσης, Αρσένι Γιατσενιούκ.¹

2.1. Ευρωπαϊκή Ένωση-Ουκρανία: φίλοι ή εχθροί;

Αξίζει να σημειωθεί εδώ το γεγονός ότι, η απόφαση της σύνδεσης αυτής με την ΕΕ χρονολογείται αρκετά χρόνια πίσω. Ήδη, τέσσερα χρόνια μετά την ανεξαρτησία της Ουκρανίας και την διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης, η Ουκρανία ψάχνει για νέους συμμάχους, ψάχνει για μια καινούργια ένωση, για να ενταχθεί και να ξεκινήσει τη νέα της πορεία, μια πορεία που για να οδηγήσει αυτή τη χώρα στην ανάπτυξη, είναι απαραίτητο κατά την Ουκρανική αντίληψη, να συνάψει συμμαχίες ζωτικής σημασίας. Έτσι τον Ιούλιο του 1995, στέλνει αποστολή στις Ευρωπαϊκές, τότε, Κοινότητες και ξεκινάει αμέσως η συναναστροφή της Ουκρανίας με τις χώρες της ΕΟΚ. Το 2008 μάλιστα, είχαμε την έναρξη των διαπραγματεύσεων της Συμφωνίας Ελευθέρων Συναλλαγών μεταξύ των δύο πλευρών.

Για το Κίεβο οι σχέσεις με την ΕΕ είναι εξαιρετικά σημαντικές, δεδομένου ότι αντιπροσωπεύουν ευκαιρίες για εμπόριο και επενδύσεις, δυνατότητες για ταξίδια και εργασία για τους ουκρανούς πολίτες όπως και οικονομική βοήθεια για τον εκσυγχρονισμό των αναποτελεσματικών και μερικές φορές μη ασφαλών ενεργειακών υποδομών, ενώ οι νέοι Ουκρανοί είναι εξαιρετικά υπέρ μίας στενότερης ευρωπαϊκής προοπτικής της χώρας. Επιπλέον μια συνεργασία σε τομείς χαμηλής πολιτικής με την Ε.Ε. θα βοηθήσει την Ουκρανία να ξεφύγει ως ένα βαθμό από την οικονομική αστάθεια και τις χαμηλές επιδόσεις.

Όμως και για την Ε.Ε, η Ουκρανία αποτελεί σημαντικό εταίρο, καθώς συνορεύει με τέσσερις άλλες χώρες της ανατολικής Ευρώπης μπορεί να γίνει το ανατολικό σύνορο ενός μεγάλου οικονομικού ευρωπαϊκού χώρου καθώς και πύλη της Ευρώπης προς την Ευρασιατική ενδοχώρα². Ακόμη αποτελεί την πιο προηγμένη και μεγαλύτερη οικονομικά χώρα της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, σε σχέση με τις άλλες χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, καθώς από αυτήν εισάγεται στις ευρωπαϊκές χώρες φυσικό αέριο αλλά υπάρχει και η δυνατότητα επένδυσης στο γεωργικό δυναμικό της χώρας. Αποτελεί επίσης και μια δύσκολη εξίσωση για την Ε.Ε, από το αποτέλεσμα της οποίας η ΕΕ θα καταλάβει τα όρια της αναφορικά με την επιρροή της σε χώρες του πρώην Ανατολικού Μπλοκ.

Τον Οκτώβριο του 2011 η Συμφωνία Ελευθέρων Συναλλαγών χαρακτηρίζεται ως Βαθεία και Σφαιρική Συμφωνία Ελευθέρων Συναλλαγών. Ο λόγος αυτής της προσθήκης των συγκεκριμένων επιθετικών προσδιορισμών είναι ότι η συγκεκριμένη συμφωνία αποτελεί μέρος της Συμφωνίας Σύνδεσης της Ουκρανίας με την Ε.Ε. Αυτό σημαίνει δηλαδή ότι η παλιά έκδοση της Συμφωνίας Ελευθέρων Συναλλαγών, αναβαθμίζεται και εντάσσεται σε μια συμφωνία μεγαλύτερου βεληνεκού και βαρύτητας. Πρόκειται για μια συμφωνία σύζευξης δύο πολύ σημαντικών τομέων του ουκρανικού γίγνεσθαι, του οικονομικού αλλά και του πολιτικού. Από τη μια, δηλαδή, η Ουκρανία θα απελευθερώσει περαιτέρω τις οικονομικές σχέσεις της με την Ε.Ε. κι από την άλλη θα πρέπει να προβεί σε νομοθεσίες πιο κοντά στους κανόνες της Ε.Ε. σχετικά με το εμπόριο. Το τελευταίο αποτελεί μία σημαντική δέσμευση από την πλευρά του Κιέβου, καθώς περιλαμβάνει ευρείς τομείς όπως η πνευματική ιδιοκτησία, ο ανταγωνισμός, η κρατική βοήθεια και τέλος, τεχνικούς φραγμούς στο εμπόριο και στην υγεία. Ωστόσο, ελλοχεύει ο κίνδυνος, οι στενότεροι αυτοί δεσμοί να μεταβάλουν τον γεωπολιτικό προσανατολισμό της χώρας, από τη Μόσχα στην Ευρώπη καθώς και να βλάψουν τις σχέσεις της χώρας με την Ρωσία, δεδομένου ότι αποκλείουν την δυνατότητα της Ουκρανίας να γίνει μέλος της Τελωνειακής Ένωσης που προωθείται από την Μόσχα καθώς και τα φιλόδοξα σχέδια του Πρωθυπουργού Βλάντιμιρ Πούτιν για μια «Ευρασιατική Ένωση» που θα περιλαμβάνει πολλά από τα πρώην σοβιετικά κράτη.³ Τελικά η Συμφωνία αυτή δεν υπογράφεται, όχι μόνο για τον προαναφερθέντα λόγο αλλά

¹ BBC: Τι οδήγησε την Ουκρανία στην κρίση, 22/01/2014: <http://www.tovima.gr/world/article/?aid=559623>

² Ζακωντινός Δ.Α., Η Οικονομική Διάσταση της Ουκρανικής Κρίσης, 25/06/2014: <http://www.elisme.gr/gr/2013-01-07-19-11-53/item/2014-06-25-mundial>

³ Σχέσεις ΕΕ-Ουκρανίας: Ένα γεωπολιτικό τεστ, 28/12/2011: <http://euractiv.gr/dieyrnsi/sxeseis-ee-oykranias-ena-geopolitiko-test>

για τρεις ακόμα λόγους. Αρχικά, γιατί στην Ε.Ε. έχουμε τους Ευρωπαίους ηγέτες να στροβιλίζονται γύρω από την κρίση χρέους της Ένωσης. Επιπλέον, αυτό που κυρίως κόστισε την υπογραφή της Συμφωνίας ήταν η φυλάκιση της πρώην πρωθυπουργού Γιούλια Τιμοσένκο, η οποία σύμφωνα με τους ηγέτες της Ε.Ε είχε «πολιτικά κίνητρα» και δε σεβάστηκε τα διεθνή πρότυπα.⁴ Τέλος, η άρνηση του πρωθυπουργού Γιανουκόβιτς, να υπογράψει τη Συμφωνία, κάτω από την πίεση της Ρωσίας. Επιπροσθέτως,⁵ αξίζει να τονίσουμε εδώ ότι η Ουκρανία ανέκαθεν ήταν διχασμένη σε δύο κομμάτια ακόμα και στα εβδομήντα χρόνια που αποτελούσε σοσιαλιστική δημοκρατία της Σοβιετικής Ένωσης όπου απολάμβανε την εμπιστοσύνη της Μόσχας. Το προηγμένο βόρειο και ανατολικό τμήμα ήταν φιλορωσικό, ενώ το λιγότερο προχωρημένο νότιο και δυτικό ήταν υποτελές σε κεντροευρωπαϊκές δυνάμεις. Ακολούθως και η εξουσία στην Ουκρανία πάλλεται μεταξύ των φιλορωσικών και των φιλοευρωπαϊκών δυνάμεων.

2.2. Συνέχεια των γεγονότων που οδήγησαν στην προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσία.

Στις 24 Νοεμβρίου διαδραματίστηκε μία από τις μεγαλύτερες διαδηλώσεις της χώρας, με αίτημα την παραίτηση του προέδρου Βίκτορ Γιανουκόβιτς. Το κύμα των διαδηλωτών άγγιξε τις 200.000. Οι δυνάμεις της αστυνομίας προσπάθησαν να απομακρύνουν το πλήθος των διαδηλωτών από την πλατεία Ανεξαρτησίας, χρησιμοποιώντας διάφορες μεθόδους που προκάλεσαν τον τραυματισμό και τη σύλληψη διαφόρων διαδηλωτών. Όμως αντί για την αποκλιμάκωση της κρίσης επήλθε περισσότερη ένταση.

Στις 22 Ιανουαρίου η απώλεια δύο διαδηλωτών από σφαίρες κατά τη διάρκεια των επεισοδίων, αποτέλεσε την αφορμή για την επέκταση των διαμαρτυριών σε ολόκληρη την Ουκρανία. Τρεις μέρες αργότερα, ο Βίκτορ Γιανουκόβιτς επιχειρώντας την εκτόνωση της κρίσης κάλεσε την αντιπολίτευση, στην οποία επέρριπτε την ευθύνη για το σύνολο των αιματηρών συγκρούσεων, με σκοπό την αποκλιμάκωση της κρίσης για την αποφυγή γενικευμένης σύρραξης. Παρά την απαίτηση των διαδηλωτών για παραίτηση του Βίκτορ Γιανουκόβιτς, ο ίδιος δήλωσε ξεκάθαρα ότι δεν είχε πρόθεση να παραιτηθεί αφού εκλέχτηκε ως πρόεδρος με νόμιμες διαδικασίες και για το λόγο αυτό δεν σκόπευε να εγκαταλείψει τη χώρα του. Η ουκρανική Βουλή ψήφισε με συντριπτική πλειοψηφία (328 από τους 450 βουλευτές) υπέρ της απομάκρυνσης του Βίκτορ Γιανουκόβιτς από το αξίωμα του, ενώ ο Ουκρανός Πρόεδρος χαρακτήρισε τις ψηφοφορίες της Ουκρανικής Βουλής παράνομες.

Η κλιμάκωση των εντάσεων οδήγησε στην απομάκρυνση του φιλορώσου Ουκρανού προέδρου από την πρωτεύουσα της χώρας τους και τη μετακίνηση του προς τα ανατολικά, στην πόλη Χάρκοβο και από εκεί διέφυγε στη Ρωσία όπου ζήτησε άσυλο. Μετά την παραίτηση του Πρωθυπουργού Αζάροβ και την καθαίρεση του Προέδρου, η ΕΕ κάλεσε το Κίεβο για το σχηματισμό νέας κυβέρνησης που θα περιελάμβανε τα αντίπαλα «στρατόπεδα» μέχρι την προετοιμασία για την προκήρυξη δίκαιων και ελεύθερων προεδρικών εκλογών. Έτσι, ως προσωρινός Πρωθυπουργός της Ουκρανίας ορίστηκε ο Αρσένι Γιατσενιούκ και ως προσωρινός Πρόεδρος ο Αλεξάντερ Τσουρτσίνοφ. Μετά από την αποκαθήλωση πια του Βίκτορ Γιανουκόβιτς, την 22η Φεβρουαρίου του 2014 τα βλέμματα όλων στράφηκαν προς την Κριμαία, τη χερσόνησο που βρίσκεται νότια της Ουκρανίας, στο βόρειο μέρος της Μαύρης Θάλασσας. Ιστορικά η επαρχία της Κριμαίας παραχωρήθηκε ως «δώρο» από τη Ρωσική Δημοκρατία, το 1954, με ηγέτη της ΕΣΣΔ, το Νικίτα Χρουστσόφ, προς την Ουκρανική Δημοκρατία, με την έγκριση της κοινής παρουσίας του Προεδρείου του Ανωτάτου Σοβιέτ της Ρωσικής Δημοκρατίας και του Προεδρείου του Ανωτάτου Σοβιέτ της Ουκρανικής Δημοκρατίας κατά τη μεταβίβαση της επαρχίας. Η παραχώρηση αυτή του Χρουστσόφ ήταν συμβολική, καθώς εκείνη την εποχή η Ουκρανία δεν είχε καμία αυτονομία. Όταν κατέρρευσε η Σοβιετική Ένωση το 1991 οι συνέπειες της δωρεάς αυτής έγιναν ορατές καθώς η Ουκρανία ανεξαρτητοποιήθηκε το 1991 και η Κριμαία ήταν πια υπό τον έλεγχό της. Το 1992 έπειτα από απόφαση της κεντρικής διοίκησης της Ουκρανίας δόθηκε στην Κριμαία καθεστώς αυτόνομης δημοκρατίας.⁶

Η ηγεσία της Κριμαίας ανακοίνωσε ότι στις 16 Μαρτίου θα διεξαχθεί δημοψήφισμα σχετικά με το εάν η περιοχή πρέπει να ενταχθεί στη Ρωσική Ομοσπονδία.⁷ Η Μόσχα έχει ήδη λάβει επίσημα μέτρα για την ενσωμάτωση της χερσονήσου, ωστόσο η νέα ουκρανική κυβέρνηση καθώς και η διεθνής κοινότητα έχουν καταδικάσει το δημοψήφισμα ως παράνομο. Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος έδειξαν ότι το 96,77% των ψηφοφόρων τάχθηκαν υπέρ της προσάρτησης της Κριμαίας στη Ρωσική Ομοσπονδία καθώς νιώθουν τη χώρα τους ρωσική.

⁴ «Μαύρη εικόνα» για την Ουκρανία, διαπιστώνει έκθεση, 20/01/2012: <http://euractiv.gr/dieyrynsi/%C2%ABmayri-eikona/%C2%BB-gia-tin-oykrania-diapistonei-ekthesi>

⁵ Ουκρανία- ΕΕ: Μεγάλες προσδοκίες, 23/10/2014: <http://gr.euronews.com/2014/10/23/ukraine-union-europeenne-attentes-et-deceptions/>

⁶ Γιατί η Κριμαία είναι αυτόνομη δημοκρατία στην Ουκρανία; -Μια ιστορία εύθραυστης γεωστρατηγικής;, 01/03/14, : <http://www.iefimerida.gr/news/>

⁷ Κριμαία: «Ένταξη στη Ρωσία μέχρι τα τέλη Μαρτίου», 09/03/14: <http://www.stokokkino.gr/article/6477/Krimaia-Entaksi-sti-Rosia-mexri-ta-teli-Martiou>

Μετά την αναγνώριση της προσάρτησης της Κριμαίας από την Ρωσία, ακολούθησε η αποχώρηση του ουκρανικού στρατού από την χερσόνησο. Την 27η Μαρτίου, ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) με ψήφισμα ανακήρυξε παράνομη την απόσχιση της Κριμαίας από την Ουκρανία. 2 μέρες αργότερα ξεκίνησε η εκλογική κούρσα στην Ουκρανία, με υποψήφιους τον Πέτρο Ποροσένκο και την πρώην πρωθυπουργό της Ουκρανίας, Γιούλια Τιμοσένκο. Ενώ φιλορώσοι αυτονομιστές συνεχίζουν να καταλαμβάνουν δημόσια κτίρια στο Σλοβιάνσκ, πόλη 60 χιλ. μακριά από το Ντόνετσκ, αλλά και στην Μαριούπολη, ο Ρώσος πρόεδρος Πούτιν δηλώνει ότι η Ουκρανία είναι στα πρόθυρα εμφυλίου πολέμου. Μετά από επίθεση στην πόλη της Μαριούπολης φιλορώσων αυτονομιστών και την συγκέντρωση 200 διαδηλωτών στο κέντρο της πόλης κατά της Ουκρανίας, ο Πούτιν δηλώνει ότι ελπίζει πώς δεν θα χρειαστεί να εφαρμόσει το «δικαίωμα» αποστολής ρωσικών στρατευμάτων στην Ουκρανία. Μετά τις δηλώσεις του Ποροσένκο στις 18 Ιουνίου για προσωρινή παύση των εχθροπραξιών και για παροχή αμνηστίας στους επαναστάτες που θα παραδώσουν τα όπλα τους, ο Πούτιν εκφράζει με την σειρά του στήριξη στον Ποροσένκο για αυτή του την απόφαση, καλώντας σε διάλογο τους Ρώσους αυτονομιστές με τις ουκρανικές αρχές. Την 1η Ιουλίου ο Ποροσένκο λήγει την περίοδο της ανακωχής με την έναρξη στρατιωτικών επιχειρήσεων εναντίον των Ρώσων αυτονομιστών. Θανατηφόρες συγκρούσεις σημειώνονται τις επόμενες μέρες σε πόλεις όπως Ντόνετσκ και Σλοβιάνσκ.

Αν και το δημοψήφισμα για την απόσχιση της Κριμαίας ήταν σύμφωνο με το Διεθνές Δίκαιο και το Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και σύμφωνα με το προηγούμενο που δημιουργήθηκε από την απόσχιση του Κοσσυφοπεδίου από τη Σερβία το 2008, η Δύση και το Κίεβο αρνήθηκαν να αναγνωρίσουν τη νομιμότητα της επανένωσης της Κριμαίας με τη Ρωσία. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφέρω πως με βάση το διεθνές δίκαιο, η απόσχιση, η οποία γίνεται από μειονοτικές ομάδες κατά κύριο λόγο, απορρίπτεται, διότι αντιβαίνει στην απαγόρευση της διάσπασης της εδαφικής ακεραιότητας. Δύο περιπτώσεις έχει δεχθεί η διεθνής κοινότητα ως εξαιρέσεις στην απαγόρευση: 1) όταν γίνεται συστηματική/μαζική παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της μειονότητας και 2) όταν η απόσχιση παρουσιάζεται ως σωτήριος λύση κατά της πολιτικής και φυσικής εξόντωσης της εθνότητας. Τέτοια περίπτωση απόσχισης που θεωρήθηκε νόμιμη ήταν η απόσχιση του Bangladesh από το Pakistan.

2.3. Σχέσεις Ουκρανίας-ΗΠΑ: Ένα παιχνίδι σκάκι με βασίλισσες ΗΠΑ-Ρωσία και βασίλια την Ουκρανία.

Αξίζει να αναφερθούν εδώ κάποια βασικά στοιχεία που αφορούν τις σχέσεις των ΗΠΑ με την Ουκρανία. Συγκεκριμένα, από το 1991, που ανεξαρτητοποιήθηκε η Ουκρανία, οι σχέσεις με τις ΗΠΑ πέρασαν από σαράντα κύματα, σε άμεση συνάρτηση και με τις σχέσεις Μόσχας-Ουάσινγκτον. Βρέθηκαν στο ζενίθ στα τέλη της δεκαετίας του '90, όπου το 1994 κατά τη υπογραφή από την Ουκρανία της συνθήκης για την μη διάδοση των πυρηνικών όπλων, ένας από τους όρους ήταν ότι οι εγγυήτριες συνυπογράφουσες δυνάμεις-μεταξύ των οποίων οι ΗΠΑ αλλά και η Ρωσία- θα σέβονταν την εδαφική ακεραιότητα της χώρας. Παρόλα αυτά, είκοσι χρόνια μετά η Κριμαία αποσχίστηκε και προσαρτήθηκε στη [Ρωσία](#), ενώ στην ανατολική Ουκρανία Ρωσόφωνοι αποσχιστές επιχειρούν να αυτονομήσουν τις περιοχές. Οι σχέσεις ΗΠΑ-Ουκρανίας βρέθηκαν στο ναδίρ επί Λεονίντ Κούτσμα, του δεύτερου σε σειρά πρωθυπουργού της Ουκρανίας μετά την ανεξαρτητοποίησή της. Ο Κούτσμα κατηγορήθηκε για πολυάριθμα σκάνδαλα διαφθοράς αλλά για αποδυνάμωση της ελευθερίας των μέσων μαζική ενημέρωσης.⁸ Αλλά το κυριότερο ήταν ότι επί δικής του διακυβέρνησης είχε στρέψει την Ουκρανία προς τη Ρωσία γεγονός μη ευχάριστο για τις ΗΠΑ. Επίσης οι επιδόσεις στ' ανθρώπινα δικαιώματα επιδεινώθηκαν και η δολοφονία του δημοσιογράφου Γκεόργκι Γκονγκάτζε έφερε το πάγωμα στις διμερείς επαφές.⁹ Ωστόσο η ευκαιρία ήρθε με την «πορτοκαλή επανάσταση» το 2004 η οποία παρουσιάστηκε ως μία πρώτης τάξεως ευκαιρία για τον αμερικανικό παράγοντα να επιστρέψει κοντά στα ρωσικά σύνορα. Η κυβέρνηση Μπους άρχισε να παρέχει αφειδώς κονδύλια για τον εκδημοκρατισμό στην Ουκρανία ενισχύοντας επιλεκτικά ΜΚΟ, που δραστηριοποιούνται στη χώρα και θα είχαν λόγο στη μετέπειτα διακυβέρνησή της. Ωστόσο η απόπειρα του Τζωρτζ Μπους να εντάξει την Ουκρανία στο NATO απέτυχε καθώς βρήκε σθεναρή αντίσταση από σημαίνοντα μέλη της βορειοατλαντικής συμμαχίας, όπως η Γερμανία και η Γαλλία, που δεν επιθυμούσαν να οξύνουν τις σχέσεις τους με τη Ρωσία. Η εκλογή του Μπαράκ Ομπάμα το 2008 επέφερε μία άλλη προσέγγιση στο δόγμα της εξωτερικής πολιτικής έναντι της Μόσχας και του Κιέβου. Ο ίδιος ανακοίνωσε ότι πάτησε το κουμπί επανεκκίνησης των σχέσεων και οι εικόνες από το περίφημο πρόγευμα με τον Βλαντιμίρ Πούτιν, προβλήθηκαν κατά κόρον προς επίγνωση αυτής της επαναπροσέγγισης. Από την εξέλιξη των γεγονότων, όμως προφανώς η κάθε πλευρά είχε μία διαφορετική ερμηνεία του όρου «επανεκκίνηση» και η Ουκρανία

⁸ Adrian Karatnycky, "Ukraine's Orange Revolution," *Foreign Affairs*, Vol. 84, No. 2 (Mar. – Apr., 2005), pp. 35–52, in JSTOR.

⁹ BBC (26 September 2002). «Profile: Leonid Kuchma»

βρίσκεται ξανά στο μάτι του κυκλώνα.¹⁰ Για τις ΗΠΑ ο χώρος της Ευρασίας είναι πολύτιμος καθώς θεωρούν ότι όποιος ελέγχει αυτό το κομμάτι, ελέγχει και τη καρδιά του πλανήτη. Η Ευρασία αποτελεί ένα θησαυροφυλάκιο πλούσιο σε πρώτες ύλες και ανθρώπινο δυναμικό και το κλειδί εισόδου σε αυτήν αποτελούν χώρες των «Ευρασιατικών Βαλκανίων», δηλαδή χώρες της κεντρικής Ασίας και του Καυκάσου καθώς και η Ουκρανία την οποία θέλει αρχικά να περάσει στην επιρροή της.¹¹ Κι αυτό είναι κάτι που η Ρωσία αντιμάχεται με σθένος. Τρανταχτή απόδειξη η προσάρτηση της Κριμαίας στη Ρωσία. Συνεπώς, στις Σχέσεις ΗΠΑ-Ουκρανίας, οι ΗΠΑ είναι εκείνες που διακαώς επιθυμούν και επιδιώκουν την εμπλοκή τους στο ανατολικό αυτό μπλοκ διότι από την εποχή που ξεκίνησε η εξωστρέφεια τους, ένα πράγμα είχαν ως κύριο στόχο και πάνω σε αυτό στήριζαν όλη την αμερικανική θεωρία τον έλεγχο της Ευρασίας. Έτσι η Ουκρανία σαν βασιλιάς στη συγκεκριμένη σκακιέρα και με περιορισμένες κινήσεις, γίνεται έρμαιο της Ρωσοαμερικανικής διαμάχης των βασιλισσών κάθε πλευράς για τον έλεγχο και την επιρροή σε αυτήν την χώρα γεωπολιτικό- βασιλιά.

Έτσι μπορούμε να κατανοήσουμε την αντίδραση των ΗΠΑ, που ασκούν πιέσεις στη Ρωσία, προειδοποιώντας ότι πιθανές κινήσεις προσάρτησης της Κριμαίας θα κλείσει την πόρτα στη διπλωματία.

Ο αμερικανός υπουργός Εξωτερικών είπε στον ρώσο ομόλογό του ότι η Κριμαία αποτελεί τμήμα της Ουκρανίας και ότι η Μόσχα θα πρέπει να αποφύγει τη στρατιωτική κλιμάκωση. Ο Κέρι έκανε τις δηλώσεις αυτές στον Λαβρόφ σε τηλεφωνική συνομιλία που είχαν το Σάββατο, σύμφωνα με αξιωματούχο του Στέιτ Ντιπάρτμεντ. Ο Κέρι «ξεκαθάρισε ότι η συνεχιζόμενη στρατιωτική κλιμάκωση και πρόκληση στην Κριμαία, ή οπουδήποτε αλλού στην Ουκρανία, μαζί με βήματα για να προσαρτηθεί η Κριμαία στη Ρωσία θα κλείσουν κάθε διαθέσιμο χώρο για διπλωματία και κάλεσε να υπάρξει η μέγιστη αυτοσυγκράτηση» δήλωσε αξιωματούχος του Στέιτ Ντιπάρτμεντ. Νωρίτερα, ο Σεργκέι Λαβρόφ είπε ότι η κρίση στην Ουκρανία «είναι τεχνητή και δημιουργήθηκε καθαρά για γεωπολιτικούς λόγους».

Ο Μπαράκ Ομπάμα, από την πλευρά του, συζητά την κατάσταση με ξένους ηγέτες, ανάμεσά τους με τον Ντέιβιντ Κάμερον, τον Φρανσουά Ολάντ, καθώς και με ηγέτες των χωρών της Βαλτικής. Ο αμερικανός πρόεδρος είπε σε τρεις ηγέτες κρατών της Βαλτικής -εν μέσω της κρίσης στην Ουκρανία- ότι η κυβέρνησή του τους υποστηρίζει και θα τηρήσει τις δεσμεύσεις της στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ, σύμφωνα με ανακοίνωση του Λευκού Οίκου.

«Ο πρόεδρος επαναβεβαίωσε την απαρασάλευτη δέσμευση των Ηνωμένων Πολιτειών [...] στην συλλογική άμυνα βάσει του Βορειοατλαντικού Συμφώνου και την διαρκή υποστήριξη για την ασφάλεια και τη δημοκρατία στους συμμάχους στη Βαλτική» ανέφερε ανακοίνωση του Λευκού Οίκου. Ο πρόεδρος των ΗΠΑ συνομίλησε με την πρόεδρο της Λιθουανίας Ντάλια Γκριμπαουσκάιτε, τον πρόεδρο της Λετονίας Άντρις Μπέρζινς και τον πρόεδρο της Εσθονίας Τόμας Χέντρικ Ίλβες.¹²

Ο Βρετανός υπουργός Εξωτερικών, Γουίλιαμ Χέιγκ, είπε σε συνέντευξή του στο BBC ότι η Ρωσία έκανε «λάθος υπολογισμό» όταν εισέβαλε στην Κριμαία και πρόσθεσε ότι οι χώρες της Δύσης θα μπορούσαν να επιβάλλουν οικονομικές κυρώσεις εκτεταμένης εμβέλειας, εάν δεν βρεθεί διπλωματική λύση ανάμεσα σε Ρωσία και Ουκρανία. Προειδοποίησε, επίσης, ότι οι ευρωπαϊκές χώρες θα μπορούσαν να απομακρυνθούν από το ρωσικό φυσικό αέριο και να εισάγουν περισσότερο από τις ΗΠΑ. Απέκλεισε το ενδεχόμενο στρατιωτικής δράσης απέναντι στη Ρωσία, αλλά είπε ότι υπάρχει ο κίνδυνος «πραγματικής πολεμικής διαμάχης» στην Κριμαία.

Εν τω μεταξύ, ο ηγέτης του φιλορωσικού περιφερειακού κοινοβουλίου στην Κριμαία δεσμεύτηκε το Σάββατο ότι η περιοχή θα αποτελέσει μέρος της Ρωσικής Ομοσπονδίας πριν από το τέλος του μήνα.

«Η διαδικασία μετάβασης σε μια νέα νομική δομή είναι περίπλοκη. Αλλά υποθέτουμε ότι όλες οι διαδικασίες θα έχουν ολοκληρωθεί τον Μάρτιο» δήλωσε ο πρόεδρος του Κοινοβουλίου της Κριμαίας, Βλαντιμίρ Κονσταντίνοφ, σύμφωνα με το ρωσικό πρακτορείο Ειδήσεων Itar-Tass.¹³

Πρέπει να αναφερθεί ότι η εξάρτηση της Ουκρανίας από την Μόσχα είναι μεγάλη, πολυδιάστατη και ενέχει οικονομικές, ενεργειακές, πολιτισμικές και γεωγραφικές παραμέτρους. Το 36% των εξαγωγών οδεύει προς τις χώρες της Κ.Α.Κ. (Κοινοπολιτείας Ανεξάρτητων Χωρών - Περιφερειακός Διεθνής Οργανισμός του οποίου οι συμμετέχουσες χώρες είναι Πρώην Σοβιετικές Δημοκρατίες, που σχηματίστηκαν μετά την διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης) και συνεπώς καθίστανται τρωτές σε εμπάργκο. Το μεγαλύτερο μέρος της βιομηχανικής παραγωγής εξάγεται στην Ρωσία. Το 80% των αναγκών της Ουκρανίας σε Φυσικό Αέριο

¹⁰ ΗΠΑ-Ουκρανία: Μία σχέση παραχώδης, 18/09/2014: <http://gr.euronews.com/2014/09/18/us-and-ukraine-history-of-ups-and-downs/>

¹¹ Ζακωντινός Δ.Α., Η Οικονομική Διάσταση της Ουκρανικής Κρίσης, 25/06/2014: <http://www.elisme.gr/gr/2013-01-07-19-11-53/item/2014-06-25-mundial>

¹² ΗΠΑ:Κλείνουν την πόρτα στη Μόσχα αν προσαρτήσει την Κριμαία, 09/03/14: <http://www.tovima.gr/world/article/?aid=575055>

¹³ Β.Κονσταντίνοφ: «Μέχρι τέλη Μαρτίου η Κριμαία θα έχει ενσωματωθεί στη Ρωσία», 09/03/14: <http://www.defencenet.gr/defence/item/bk>

(Φ.Α.) εισάγεται από την Ρωσία. Πρέπει να τονισθεί ότι από τα περίπου 12.2 δις € του ετησίου ελλείμματός της, η Ουκρανία οφείλει τα 8 δις € στην Ρωσία (για το Φ.Α.).¹⁴

2.4. Η Ε.Ε. μπαίνει στο παιχνίδι των κυρώσεων και η κρίση συνεχίζει.

Σημείο καμπής για την εξέλιξη της ουκρανικής κρίσης αποτελεί η συντριβή του μαλαισιανού Boeing στις 17 Ιουλίου του 2014.¹⁵ Το μέγεθος της τραγωδίας, καθώς και το γεγονός ότι στο αεροσκάφος επέβαιναν ξένοι πολίτες, αναμένεται να αποτελέσουν καταλύτη εξελίξεων και να οδηγήσουν σε διεθνείς πιέσεις για να βρεθεί λύση στην διαμάχη του Κιέβου με τους φιλορώσους αυτονομιστές. Οι φιλορώσοι αυτονομιστές τάσσονται υπέρ προσωρινής εκεχειρίας (διάρκειας δύο ή τριών ημερών) για να βοηθηθούν οι επιχειρήσεις διάσωσης, ενώ βρίσκονται σε συνομιλίες για να επιτρέψουν την πρόσβαση στην περιοχική διεθνών οργανώσεων.

Αξίζει να τονισθεί εδώ το γεγονός ότι οι ΗΠΑ προσπαθούσαν επί μήνες να πείσουν την Ε.Ε. να τηρήσει σκληρή στάση έναντι της Μόσχας, αλλά οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις δίσταζαν λόγω του οικονομικού κόστους, ειδικά σε μια περίοδο που η οικονομία της Ε.Ε είναι αδύναμη και ευάλωτη. Ωστόσο, η πτώση του Μαλαισιανού αεροσκάφους (Malaysian Airlines) στην Ανατολική Ουκρανία στις 17 Ιουλίου αποτέλεσε την αφορμή για την ευθυγράμμιση της ευρωπαϊκής με την αμερικανική θέση, παρά το όποιο κόστος για την Ευρώπη.

Ειδικότερα, ο πρόεδρος των ΗΠΑ Μπαράκ Ομπάμα δήλωσε ότι το αεροπλάνο χτυπήθηκε από πύραυλο προερχόμενο από περιοχή ελεγχόμενη από Ρώσους αυτονομιστές. Οι ευρωπαίοι ηγέτες πιέζουν την Ρωσία να πείσει τους αυτονομιστές να επιτρέψουν πρόσβαση στην περιοχή του δυστυχήματος για διαλεύκανση της υπόθεσης, ενώ στις 24 Ιουλίου καταρρέει η συγκυβέρνηση στην Ουκρανία με την παραίτηση του πρωθυπουργού Αρσένι Γιατσένιουκ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση συμφώνησε για πρώτη φορά στις 29 Ιουλίου 2014 να επιβάλει ευρεία γκάμα κυρώσεων στη Ρωσία, ανεβάζοντας την αντιπαράθεση ανάμεσα στη Μόσχα και στη Δύση σε νέο επίπεδο. Σε μια παράλληλη εξέλιξη, η Ουάσιγκτον υποστήριξε ότι η Μόσχα παραβίασε τη διμερή συνθήκη για τον έλεγχο των πυρηνικών πυραύλων μέσω βεληνεκού και ο πρόεδρος των ΗΠΑ ανακοίνωσε την εφαρμογή νέων κυρώσεων εναντίον της Ρωσίας στον τομέα της ενέργειας, εμπορίας όπλων και σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Οι κυρώσεις, που πλήττουν ρωσικές πετρελαϊκές εταιρείες, τράπεζες και εταιρείες όπλων, αποτελούν μακράν την ισχυρότερη κίνηση της Δύσης σε βάρος της Ρωσίας. Οι κρατικές ρωσικές τράπεζες απαγορεύεται να αναζητούν χρηματοδότηση στις ευρωπαϊκές κεφαλαιαγορές, μέτρο που αναμένεται να αυξήσει το κόστος δανεισμού τους, κάτι που θα έχει αντανάκλαση σε όλους τους τομείς της ρωσικής οικονομίας.

Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Χέρμαν βαν Ρομπάι χαρακτήρισε τις κυρώσεις «ισχυρή προειδοποίηση» και δήλωσε ότι αν η Ρωσία δεν αλλάξει στάση στην Ουκρανία, «τότε θα αλλάξει στάση και η Ε.Ε». Επιπροσθέτως, «Η επίδραση των κυρώσεων στο εμπόριο είναι σχετικά μικρή. Ο πολύ μεγαλύτερος κίνδυνος είναι το πλήγμα στην εμπιστοσύνη των αγορών» δήλωσε ο οικονομολόγος της ασφαλιστικής Allianz Γκέοργκ Εντερ. Σε ανάλογο κλίμα κινήθηκε και ο Μάρσελ Φράτσερ του ινστιτούτου οικονομικών ερευνών του Βερολίνου DIW. «Οι οικονομίες της Γερμανίας και της Ευρώπης ήδη βλέπουν αρνητικές επιπτώσεις από τη διαμάχη με τη Ρωσία. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος όμως προέρχεται από την τεράστια ανασφάλεια που έχει προκαλέσει η διαμάχη. Οι εταιρείες δεν ξέρουν αν θα συνεχίσουν να εξάγουν τα προϊόντα τους στη Ρωσία σε τρεις μήνες ή σε ένα χρόνο. Οι τράπεζες δεν είναι βέβαιες αν τα δάνεια θα αποπληρωθούν. Οι καταναλωτές ενέργειας δεν ξέρουν τι θα συμβεί με τις τιμές του πετρελαίου και του φυσικού αερίου».¹⁶

Στις αρχές του Αυγούστου ρωσικά στρατεύματα εγκαθίστανται στα ουκρανικά σύνορα όπου αρχίζουν σειρά ασκήσεων. Καθώς οι ευρωπαϊκές χώρες και οι ΗΠΑ επιβάλλουν σειρά κυρώσεων εναντίον της Ρωσίας, τα αντίποινα από την ρωσική πλευρά έρχονται στις 7 Αυγούστου με την μορφή εμπάργκο στα προϊόντα δυτικών χωρών, μετά από προεδρικό διάταγμα το οποίο επιβάλλει απαγόρευση εισαγωγής οπωροκηπευτικών, κρέατος, ψαριών, γαλακτοκομικών και άλλων προϊόντων προερχόμενων εκ Δύσεως (ΗΠΑ, Ε.Ε, Αυστραλία κ.α.) διάρκειας ενός χρόνου. Στις 26 Ιουλίου ο Ρώσος πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν έχει συνάντηση με τον Ουκρανό ομόλογο του Πέτρο Ποροσένκο στο Μινσκ της Λευκορωσίας, η πρώτη τους τετ α τετ συνάντηση μετά από 2 μήνες. Μετά από 2 μήνες σε νέες κυρώσεις συμφωνεί η Ε.Ε. Ωστόσο χαρακτηριστική είναι η δήλωση του Αλεξάντερ Λουκασέβιτς, εκπροσώπου του υπουργείου Εξωτερικών της

¹⁴ Παρελθόν, παρόν και μέλλον της Ουκρανίας, 05/03/14: <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=573415>

¹⁵ Παγκόσμιο σοκ από την συντριβή Boeing 777 των Μαλαισιανών αερογραμμών πάνω από την Ανατολική Ουκρανία, 17/07/14: <http://www.tovima.gr/world/article/?aid=616361>

¹⁶ Ε.Ε. και ΗΠΑ υιοθέτησαν σκληρές κυρώσεις έναντι της Ρωσίας, 30/07/14:

<http://www.kathimerini.gr/777902/article/epikairothta/kosmos/ee-kai-hpa-yio8ethsan-sklhres-kyrwseis-enanti-ths-rwsias>

Ρωσίας ο οποίος αποκάλυψε «μη φιλική» ενέργεια την επιβολή κυρώσεων και επιβεβαίωσε επίσημα πως θα υπάρξουν αντίποινα: «η αντίδρασή μας θα είναι ανάλογη προς τη ζημία που θα προκαλούσουν οι κυρώσεις αυτές στην οικονομία μας», επισήμανε ο εκπρόσωπος του ΥΠΕΞ της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Ακόμη, κάλεσε τα κράτη μέλη της ΕΕ να αποτρέψουν την εφαρμογή των κυρώσεων διότι είναι «αντιπαραγωγικές». Ωστόσο τον Αύγουστο του 2014 οι συγκρούσεις στα ανατολικά της χώρας εντείνονται ενώ παρατηρείται η παρουσία χιλιάδων ξένων στρατευμάτων. Την περίοδο αυτή, ο Ουκρανός Πρόεδρος σε συνάντησή του με τους Ευρωπαίους ηγέτες, στις Βρυξέλλες, έκρινε αναγκαία την αντίδραση της ΕΕ μετά την εισβολή των ρωσικών στρατευμάτων στην πατρίδα του. Οι αλληπάλληλες συγκρούσεις είχαν ως συνέπεια τη φυγή από την Ουκρανία ενός εκατομμυρίου ανθρώπων οι οποίοι αυξάνονται συνεχώς. Στις 31 Αυγούστου οι ουκρανικές αρχές απελευθερώνουν μία ομάδα Ρώσων αλεξιπτωτιστών και με τη σειρά τους οι ρωσικές αρχές επιστρέφουν 63 Ουκρανούς στρατιώτες. Την 5^η Σεπτεμβρίου ο Ποροσένκο κηρύσσει ανακωχή μετά από συμφωνία που υπεγράφη μεταξύ Ρωσίας, Ουκρανίας και των επαναστατών στο Μινσκ. Εντούτοις το Σεπτέμβριο του 2014 ο Πέτρο Ποροσένκο ανακοίνωσε ότι η κατάπαυση πυρός στην Ουκρανία φαίνεται να επιτυγχάνεται μετά την απομάκρυνση από τη χώρα, του 70% των ρωσικών στρατευμάτων. Παρά όμως την εκχειρία που συμφωνήθηκε ανάμεσα στην κυβέρνηση και τις φιλορωσικές δυνάμεις, στις 15 Σεπτεμβρίου νέες συγκρούσεις ξέσπασαν στο Ντόνετσκ έχοντας ως απόρροια το θάνατο έξι αμάχων και αγνώστου αριθμού στρατιωτών από βομβαρδισμό που έλαβε χώρα στο βιομηχανικό κέντρο της Ουκρανίας. Επιπροσθέτως, στις 12 Σεπτεμβρίου του 2014, ρωσικό κομβόι πέρασε τα σύνορα Ρωσίας με Ουκρανία έχοντας ανθρωπιστική αποστολή. Συγκεκριμένα, να μεταφέρει τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης σε ουκρανικές περιοχές ελεγχόμενες από φιλορώσους αυτονομιστές. Λίγες μέρες αργότερα, στις 15 του Σεπτεμβρη, έγιναν γνωστές από τον Ουκρανό υπουργό οικονομικών οι δραματικές συνέπειες των συγκρούσεων στην οικονομία της χώρας η οποία πλέον διανύει περίοδο ύφεσης, με το ΑΕΠ να έχει μειωθεί στο 6%. Ταυτόχρονα ανακοινώθηκε και η αναβολή της συμφωνίας ελεύθερου εμπορίου μεταξύ της Ε.Ε. και της ουκρανικής κυβέρνησης. Βέβαια η ουκρανική οικονομία δεν ήταν η μόνη που αντιμετώπισε τις συνέπειες του πολέμου, αφού και η οικονομία της Ρωσίας δέχτηκε ισχυρό πλήγμα σε καίριους τομείς εξαιτίας των κυρώσεων που τις επιβλήθηκαν από πολλές δυτικές χώρες, συμπεριλαμβανομένου των ΗΠΑ και της Ε.Ε. Στις 18 Σεπτεμβρίου ξεκίνησε νέος γύρος συνομιλιών μεταξύ της ρωσικής και της ουκρανικής κυβέρνησης για το ζήτημα της τιμής του φυσικού αερίου, η παροχή του οποίου στην Ουκρανία είχε διακοπεί από τον Ιούνιο του 2014. Οι δύο κυβερνήσεις κατέληξαν στην 26^η Σεπτεμβρίου ως ημέρα έναρξης των τριμερών συνομιλιών για το θέμα, μεταξύ των δύο και της Ε.Ε. Την ίδια χρονική στιγμή ο Ρώσος πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν εξέφρασε την επιθυμία του για τροποποίηση της συμφωνίας ελεύθερου εμπορίου μεταξύ Ε.Ε. και Ουκρανίας μιας και κατά την γνώμη του κάτι τέτοιο θα βλάψει την ρωσική οικονομία. Στις 22 Σεπτεμβρίου, και ενώ διεξάγονταν διαδηλώσεις σε μεγάλες πόλεις της Ρωσίας όπως η Μόσχα και η Αγία Πετρούπολη κατά του πολέμου στην Ουκρανία και της εμπλοκής της Ρωσίας σε αυτόν, αποφασίστηκε από φιλορώσους αυτονομιστές αλλά και από εκπροσώπους της ουκρανικής πλευράς προσωρινή παύση των εχθροπραξιών και δημιουργία αποστρατικοποιημένης ζώνης 30 χιλ. στην ανατολική Ουκρανία. Στις 25 Σεπτεμβρίου η Ρωσία έκανε γνωστή την πρόθεση του προέδρου της Πούτιν να συμμετέχει στην σύνοδο των G20 που θα πραγματοποιεί στις 16 και 17 Νοεμβρίου στο Μπρισμπέιν της Αυστραλίας ενώ το ρωσικό Υπουργείο Εξωτερικών δήλωσε ότι η Ουκρανία θα πρέπει πρώτα να λύσει τα προβλήματα της με την Ρωσία πριν επιχειρήσει να γίνει μέλος της ευρωπαϊκής κοινότητας. Λίγες μέρες αργότερα, στις 29 Σεπτεμβρη, εντάθηκαν οι ταραχές στην ανατολική Ουκρανία με ταραχές στο Χάρκοβο, αποκαθήλωση του αγάλματος του Λένιν στην πόλη και τον θάνατο 15 ανθρώπων μετά από βομβαρδισμούς καθώς και την έναρξη δικαστικής έρευνας στην Ρωσία για «γενοκτονία» των ρωσόφωνων πληθυσμών στην ανατολική Ουκρανία. Καθώς ο μήνας πλησιάζει προς το τέλος του, άρχισαν οι συνομιλίες Ε.Ε.-Ρωσίας-Ουκρανίας για το φυσικό αέριο, καταλήγοντας σε προκαταρκτική συμφωνία στις 27 Σεπτεμβρίου, με δηλώσεις της ουκρανικής πλευράς για την επιθυμία της να επιλυθεί οριστικά το ζήτημα το συντομότερο δυνατό. Προς τα τέλη του Σεπτεμβρίου, ο Ουκρανός Πρωθυπουργός κατηγορήσε τη Ρωσία για τη χρησιμοποίηση του φυσικού αερίου ως όπλο ενάντια στην Ουκρανία. Συγκεκριμένα η Ρωσία περιόρισε σημαντικά την παροχή φυσικού αερίου προς το γείτονα χώρα σε μία περίοδο όπου η αρκετά χαμηλή θερμοκρασία έφερε το κρύο στην Ουκρανία. Στις αρχές Οκτωβρίου η κατάσταση εντείνεται καθώς περισσότεροι από δώδεκα Ουκρανοί αξιωματούχοι υπόκειντο σε δημόσιους εξευτελισμούς από μέλη κυρίως της ριζοσπαστικής δεξιάς ομάδας που τους έριχναν σε κάδους απορριμμάτων(πρόκειται για το Trace bucket challenge, που εξαπλώθηκε σε ολόκληρη σχεδόν την Ουκρανία) με σκοπό την καταπολέμηση της διαφθοράς και της εγκληματικότητας που αποτελούν σύμφωνα με τους ίδιους, βασικά χαρακτηριστικά του προηγούμενου καθεστώτος. Το ζήτημα του φυσικού αερίου μεταξύ των δύο χωρών παρέμεινε εξίσου σημαντικό και με την έναρξη του Οκτωβρίου με την ανακοίνωση νέου γύρου συνομιλιών για το ζήτημα στις 21 Οκτωβρίου στο Βερολίνο. Στις 3 Οκτωβρίου η Μόσχα κατηγορήσε το Κίεβο για τον θάνατο ενός 38χρονου υπαλλήλου του Ερυθρού Σταυρού στο Ντόνετσκ από έκρηξη οβίδας, κάτι το οποίο αρνήθηκε η ουκρανική πλευρά. Στα μέσα του μήνα και λίγο μετά την συνάντηση Πούτιν και Ποροσένκο για την παύση των συγκρούσεων στην ανατολική Ουκρανία,

ενώ λίγο πιο πριν ο Ρώσος πρόεδρος χαρακτήρισε προβληματική την μεταφορά ρωσικού αερίου από την Ουκρανία στην Ευρώπη, ζητώντας την εύρεση εναλλακτική λύσης όπως μέσω του αγωγού SouthStream. Στις 9 Οκτωβρίου παρά την ανακήρυξη εκεχειρίας πριν από ένα μήνα περίπου, οι σφοδρές μάχες συνεχίζονται έχοντας ως συνέπεια το θάνατο πέντε πολιτών, ενώ άλλοι εικοσιτέσσερις τραυματίστηκαν, στην περιοχή του Ντόνετσκ, το οποίο αποτελεί προπύργιο των φιλορώσων αποσχιστών. Στις 13 Οκτωβρίου η κατάσταση παραμένει τεταμένη καθώς ένοπλοι έστησαν ενέδρα στον ανώτατο διοικητή των φιλορώσων αυτονομιστών, Πάβελ Γκουμπάρεφ, ο οποίος είχε ονομάσει τον εαυτό του «κυβερνήτη» της «Λαϊκής Δημοκρατίας του Ντόνετσκ». Ειδικότερα, κατά τη μετάβασή του οδικώς στο Ντόνετσκ δέχτηκε επίθεση που προκάλεσε την προσέκρουση του σε στύλο και την ανατροπή του οχήματός του. Ταυτόχρονα, παρά την εκεχειρία της 5^{ης} Σεπτεμβρίου, οι μάχες στο Ντόνετσκ και συγκεκριμένα γύρω από το αεροδρόμιο της περιοχής, συνεχίζονται, καθώς αυτονομιστές εξακολουθούν να ελέγχουν το μεγαλύτερο μέρος της επαρχίας του. Στις 14 Οκτωβρίου ξέσπασαν νέες συγκρούσεις, καθώς σε απόσταση 10 χιλιομέτρων από τη Μαριούπολη, στο χωριό Σαρτανά, η ελληνική κοινότητα μέτρησε επτά νεκρούς και δεκαεπτά τραυματίες κατόπιν επιθέσεων με όλμους. Ωστόσο παραμένει ανεξιχνίαστο το αν ευθύνονται φιλορώσοι αυτονομιστές ή Ουκρανοί που έκαναν ασκήσεις στην περιοχή αυτή. Ακόμα, την ίδια μέρα, σημειώθηκαν συγκρούσεις ανάμεσα σε διαδηλωτές και αστυνομικούς έξω από το Κοινοβούλιο του Κιέβου με αφορμή την 72^η επέτειο από την ίδρυση του ουκρανικού αντάρτικου στρατού, URA και προς τιμήση του στρατού η ημέρα αυτή κηρύχτηκε από τον Ποροσένκο ως εθνική γιορτή. Σύμφωνα με δήλωση του Τζον Κέρυ, έγινε το πρώτο βήμα για την άρση των κυρώσεων κατά της Ρωσίας μετά την απόσυρση των ρωσικών στρατευμάτων από την Ουκρανία.

Συμπληρωματικά, σημαντική ημέρα αποτελεί η 17^η Οκτωβρίου 2014 όπου, ξεκίνησε σε ευρωπαϊκό έδαφος, συγκεκριμένα στο Μιλάνο «πρωινό εργασίας» για την ουκρανική κρίση.¹⁷ Ο ρώσος πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν και ο ουκρανός πρόεδρος Πέτρο Ποροσένκο βρέθηκαν ενώπιος ενώπιων -σε μία από τις σχετικά λίγες φορές από το ξέσπασμα της κρίσης- μαζί με την γερμανίδα καγκελάρια Άνγκελα Μέρκελ, τον γάλλο πρόεδρο Φρανσουά Ολάντ, τον βρετανό πρωθυπουργό Ντέιβιντ Κάμερον, τον ιταλό πρωθυπουργό Ματέο Ρέντσι, τους προέδρους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και Κομισιόν, Ρομπάι και Μπαρόζο, και την Φεντερίκα Μογκερίνι, επικεφαλής της ευρωπαϊκής διπλωματίας. Οι συζητήσεις αν και γεμάτες παρεξηγήσεις είναι θετικές όπως δήλωσαν Πούτιν και Ρέντσι. Ωστόσο, το προηγούμενο βράδυ δεν φάνηκαν καλά σημάδια στο διπλωματικό σκηνικό. Στη Σύνοδο αυτή, η Ρωσία δεν κατάφερε να γεφυρώσει τις διαφορές της με τις δυτικές χώρες για το θέμα. Ωστόσο καλύτερα πήγαν τα πράγματα στις ρωσο-ουκρανικές διαπραγματεύσεις για το φυσικό αέριο, αφού οι δύο πλευρές συμφώνησαν στους όρους επανάληψης των όρων φυσικού αερίου για τον χειμώνα. Συγκεκριμένα οι δύο πρόεδροι συμφώνησαν στην προσωρινή τιμή των 385 δολαρίων ανά χίλια κυβικά μέτρα για την χειμερινή περίοδο και μέχρι την 31 Μαρτίου του 2015. Κατά την διάρκεια της συνόδου ο Ρώσος πρόεδρος επεσήμανε επίσης το πρόβλημα του οικονομικού ελλείματος της Ουκρανίας με χάνοντας την ευκαιρία να ειρωνευτεί τους ευρωπαίους εταίρους, καλώντας την Ε.Ε. να βοηθήσει την Ουκρανία στο πρόβλημα του χρέους της απέναντι στην Ρωσία. Η θετική εξέλιξη στο ζήτημα του φυσικού αερίου συνεχίστηκε, καθώς στις 31 Οκτωβρίου και μετά από τηλεφωνική τους συνομιλία, ο Ρώσος πρόεδρος Πούτιν, και οι ομόλογοι του Ποροσένκο, Μέρκελ και Ολάντ, χαιρέτισαν την συμφωνία για επανέναρξη της παροχής φυσικού αερίου στην Ουκρανία. Επιπροσθέτως, η Διεθνής Αμνηστία κατηγορήσε στην Ανατολική Ουκρανία, τόσο τις κυβερνητικές δυνάμεις που είναι πιστές στο Κίεβο, όσο και τους φιλορώσους αυτονομιστές, για συνοπτικές εκτελέσεις, καθώς βρήκε στοιχεία για αυθαίρετες εκτελέσεις και από τις δύο πλευρές που μένουν ατιμώρητες. Εντοπίστηκε ακόμα, ομαδικός τάφος στο χωριό Νίνζνια Κρίνκα, όπου βρέθηκαν 400 πτώματα. Ακόμη, στις 20 Οκτωβρίου, έντονη αντιπαράθεση έχει προκαλέσει το δημοσίευμα του περιοδικού SPIEGEL γύρω από την τραγωδία με την πτήση MH-17 των Μαλαισιανών αερογραμμών. Το περιοδικό αναφέρει ότι η τραγωδία προκλήθηκε από πύραυλο BUK που βρήκαν σε βάση οι αποσχιστές. Ο Ιγκόρ Κοροτσένκο υποστηρίζει ότι η αποκάλυψη των γερμανικών μυστικών υπηρεσιών αποδεικνύει ότι οι δυτικές μυστικές υπηρεσίες ξέρουν ποιος βρίσκεται πίσω από το έγκλημα αυτό αλλά για πολιτικούς λόγους δεν παραδέχονται αυτήν την εκδοχή. Στις 23 Οκτωβρίου κύμα προσφύγων από τα ανατολικά «αλλάζει» το Κίεβο και το Χάρκοβο το οποίο αποτελεί νησίδα ασφαλείας στα ανατολικά έχοντας καταστείλει τις αποσχιστικές τάσεις από την περασμένη άνοιξη. Λίγα εικοσιτετράωρα πριν πέσει η αυλαία της προεκλογικής περιόδου ο Αρσένι Γιατσεινιούκ έκανε λόγο για προσπάθεια της Μόσχας να υπονομευθεί η διαδικασία «ελπίζουμε ότι οι εκλογές θα διεξαχθούν με την τήρηση των δημοκρατικών αρχών για μία πολιτική σταθερότητα στην Ουκρανία». Το κόμμα του Ποροσένκο προηγείται στις δημοσκοπήσεις με περίπου το 1/3 των ψήφων. Η προσάρτηση της Κριμαίας στην Ρωσία σημαίνει απώλεια δώδεκα εδρών από το 450 μελές κοινοβούλιο και η δράση των αυτονομιστών στα ανατολικά θα εμποδίσει την διεξαγωγή των εκλογών σε τουλάχιστον 14 εκλογικές περιφέρειες στη περιοχή.

¹⁷ Συνάντηση κορυφής ΕΕ, Πούτιν και Ουκρανίας με «μεγάλες διαφορές», 17/10/14: <http://news.in.gr/world/article/?aid=1231356384>

Οι αυτονομιστές λένε ότι σχεδιάζουν να πραγματοποιήσουν δικές τους εκλογές στις 2 Νοεμβρίου στα εδάφη που ελέγχουν για να προωθήσουν τα αιτήματά τους για ανεξαρτησία. Από την πρώτη εικόνα των εκλογικών αποτελεσμάτων παρατηρούμε ότι επικράτησαν οι φιλοδυτικές δυνάμεις, καθώς τα κόμματα που κοιτάζουν προς τη Δύση ήρθαν μπροστά, αντιθέτως, για πρώτη φορά το κομμουνιστικό κόμμα βγήκε εκτός Βουλής. Ο Πρωθυπουργός, Γιατσενιούκ αναζητά κυβερνητικό εταίρο προκειμένου να διατηρήσει την πρωθυπουργία, κάτι που αναμένεται να έχει μεγάλη διάρκεια, όπως επίσης και η πλήρης εικόνα των εκλογικών αποτελεσμάτων αφού απαιτεί το πέρας της καταμέτρησης στις μονοεδρικές περιφέρειες. Ανάλογη πορεία με τον Πρωθυπουργό ακολουθεί και ο Πρόεδρος, Ποροσένκο με σκοπό τα σχηματισμό κυβέρνησης. Τέλος, στις 2 Νοεμβρίου οι αυτονομιστές διεξήγαγαν εκλογές τις οποίες το ουκρανικό κράτος απέρριψε χαρακτηρίζοντάς τες ως φάρσα. Από τη δημοσιογραφική κάλυψη των γεγονότων της κάλπης σε Ντονένσκ και Λουγκάνσκ, βλέπουμε ότι αρχηγός των φιλορώσων Αλεξάντερ Ζαχαρένσκο ανακηρύχθηκε επίσημα νικητής με 79% στο Ντονένσκ, ο δε Ιγκόρ Πλοτνίνσκι με 62% στο Λουγκάνσκ. Το Κίεβο είχε καταγγείλει πως η διαδικασία τερπιλίζει την ειρηνευτική συμφωνία του Μίνσκ και υποσκάπτει την δυνατότητα διαλόγου, ο δε Ποροσένκο έδειξε ότι «ευελπιστούσε» ότι η Μόσχα δεν θα αναγνωρίσει τις υποτιθέμενες εκλογές επειδή παραβιάζουν το πρωτόκολλο του Μίνσκ το οποίο υπέγραψε και ο αντιπρόσωπος της Ρωσίας. Οι συγκρούσεις γύρω από τις περιφέρειες είχαν ενταθεί με νεκρούς από την ουκρανική πλευρά, η δε εκχειρία παραμένει στα χαρτιά με συνεχείς παραβιάσεις.

3. Η σημερινή κατάσταση

Στην πρωτεύουσα της Λευκορωσίας, το Φεβρουάριο του 2015, οι ηγέτες της Ρωσίας Πούτιν, της Ουκρανίας Ποροσένκο, της Γαλλίας Ολάντ και της Γερμανίας Μέρκελ διεξήγαγαν πάνω από 15 ώρες συνομιλίες. Από τις 15 Φεβρουαρίου 2015, ο Πρόεδρος της Ρωσίας δηλώνει ότι συμφωνήθηκε να υπάρξει κατάπαυση του πυρός και απόσυρση των βαρέων οπλισμών και από τα δύο μέρη.¹⁸ Στις 24 Φεβρουαρίου 2015, ο στρατός της Ουκρανίας αναφέρει ότι δεν μπορεί να αποσύρει το βαρύ οπλισμό του, διότι δέχεται αντάρτικες επιθέσεις, παρά την κατάπαυση του πυρός.

Σημαντική αύξηση των παραβιάσεων της κατάπαυσης του πυρός, παρατηρείται στην περιοχή του αεροδρομίου του Ντονέτσκ.

Στα τέλη Φλεβάρη 2015 οι ΗΠΑ είχαν απειλήσει ότι θα εντείνουν τις κυρώσεις που θα επιβάλλουν στη Ρωσία, την οποία θεωρούν υπεύθυνη για τις επαναλαμβανόμενες παραβιάσεις της εκχειρίας που συμφωνήθηκε στις 12 Φλεβάρη.

Παράλληλα, οι ΗΠΑ ανακοίνωσαν ότι θα στείλουν «μη θανατηφόρο» στρατιωτικό υλικό στην κυβέρνηση του Κιέβου για να τη συνδράμει στην αιματηρή στρατιωτική επιχείρηση καταστολής στην Ανατολική Ουκρανία.¹⁹

Οι ΗΠΑ θα στείλουν τηλεχειριζόμενα, μη επανδρωμένα αναγνωριστικά αεροσκάφη «Raven» και 320 οχήματα «Χάμβι», εκ των οποίων 30 θωρακισμένα, διευκρίνισε ο αξιωματούχος αυτός που θέλησε να διατηρήσει την ανωνυμία του, χωρίς όμως να διευκρινίσει το χρονοδιάγραμμα της αποστολής. Ο Λευκός Οίκος δεν έχει ακόμη αποφασίσει αν θα στείλει θανατηφόρα όπλα, για παράδειγμα αντιαρματικούς πυραύλους, όπως ζητεί το Κίεβο.

Σε μία πρώτη αντίδραση στην παραπάνω εξέλιξη, ο υφυπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας Σεργκέι Ριάμπκοφ χαρακτήρισε «ανεξήγητες» τις νέες κυρώσεις που αποφάσισαν να επιβάλλουν οι ΗΠΑ.

Αρχές Απριλίου 2015: Εκκλήση απευθύνουν οι Υπουργοί Εξωτερικών Ρωσίας, Ουκρανίας, Γερμανίας και Γαλλίας, οι αντιμαχόμενοι να αποσύρουν το στρατό τους και το βαρύ οπλισμό τους.

20 Απριλίου 2015: Την εκτίμηση ότι η κατάσταση στην ανατολική Ουκρανία είναι πλέον πιο ήρεμη μετά την πρόσφατη έξαρση των παραβιάσεων της εκχειρίας, εξέφρασε ο υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας Σεργκέι Λαβρόφ, προσθέτοντας ότι η Μόσχα εργάζεται για να αποτρέψει μια ενδεχόμενη νέα κλιμάκωση της βίας. Ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), ο οποίος επιτηρεί την εφαρμογή της συμφωνίας κατάπαυσης του πυρός, ανακοίνωσε χθες ότι το προσωπικό του κατάφερε να αποκτήσει πρόσβαση στο Σιρόκινε για έβδομη συναπτή ημέρα προχθές Κυριακή, γεγονός που υποδεικνύει ότι επικρατεί σχετική ηρεμία στην περιοχή.²⁰

«Το μήνυμα είναι ότι θέλουμε μια πολιτική λύση. Και εμείς και ειδικά ο Ουκρανός πρόεδρος είμαστε φυσικά έτοιμοι να μιλήσουμε στη Ρωσία για αυτό», τόνισε η Μέρκελ.

Το μόνο που απομένει, είναι να γίνει πράξη!

¹⁸ Μετά την ολονυχτία συνομιλιών: Πετύχαμε συμφωνία για εκχειρία στην Ουκρανία, λέει ο Πούτιν, 12/02/15: <https://left.gr/news/minsk-tetrameris-synodos-koryfis-gia-tin-oukraniki-krisi>

¹⁹ Νέες κυρώσεις των ΗΠΑ κατά της Ρωσίας για την Ουκρανία, 11/03/15: <http://www.902.gr/eidisi/diethni/62996/nees-kyroseis-ton-ipa-kata-tis-rosias-gia-tin-oukrania>

²⁰ Λαβρόφ: Πιο ήρεμη η κατάσταση στην ανατολική Ουκρανία, 21/04/15: <http://www.naftemporiki.gr/story/942752/labrof-pio-iremi-i-katastasi-stin-anatoliki-oukrania>

4. Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, παρατηρούμε πως η κρίση στην Ουκρανία είναι απόρροια τόσο του εσωτερικού πολιτικού όσο και κοινωνικού διχασμού και αστάθειας. Η κατάσταση βέβαια έγινε ακόμα χειρότερη όταν η Ουκρανία βρέθηκε στο κέντρο της διαμάχης δύο μεγάλων δυνάμεων, των ΗΠΑ-ΕΕ και της Ρωσίας. Η προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσία, η οποία οδηγήθηκε σε αυτή τη πράξη προφανώς γιατί ένιωσε να απειλούνται τα ζωτικά της συμφέροντα στην Ουκρανία από την ΕΕ αλλά και γιατί έγινε εντονότερο το αίσθημα γεωγραφικής περικύκλωσης της από τη Δύση. Από την άλλη η στάση των ΗΠΑ είναι σαφώς πιο αυστηρή ίσως και «εχθρική» προς την Ρωσία για το θέμα της Ουκρανίας κι αυτό φαίνεται μέσα από τις κυρώσεις που της επιβάλλει. Κυρώσεις οικονομικού κυρίως χαρακτήρα, διότι στη σημερινή εποχή η ισχύς και η ασφάλεια των κρατών συνδέονται άμεσα με την οικονομία τους, επομένως οι ΗΠΑ επιθυμούν να χτυπήσουν σε αυτό ακριβώς το σημείο τη Ρωσία αλλά και επειδή οι κυρώσεις αποτελούν το πρώτο βήμα προειδοποίησης προς ένα κράτος που θεωρείται πως έχει παραβιάσει το Διεθνές Δίκαιο και έχει κάνει χρήση ή απειλή χρήσης βίας. Από την άλλη παρατηρούμε την Ε.Ε. να διατηρεί μια μετριοπαθή στάση προς την Ρωσία και την Ουκρανία. Από τη μια διότι η συμμετοχή της στο «παιχνίδι» των κυρώσεων δεν την συμφέρει οικονομικώς (βλ. Ελλάδα με γεωργικά προϊόντα) ιδιαίτερα στην περίοδο της οικονομικής υφέσεως την οποία διανύει αλλά και γιατί ενεργειακά εξαρτάται ακόμα και από τη Ρωσία. Επομένως τα αντίποινα θα φέρουν αντίποινα, όπως δήλωσε ο εκπρόσωπος ΥΠΕΞ της Ρωσίας Λουκασέβιτς. Ωστόσο, απ'ό,τι έχει φανεί μέχρι στιγμής η Ε.Ε. τάσσεται υπέρ της Αμερικανικής πλευράς και προσπαθεί να βρει μια συμβιβαστική και πολιτική λύση με την Ρωσία στο θέμα της Ουκρανίας και ό,τι άλλο περιλαμβάνει το θέμα αυτό.

Κλείνοντας θα θέλαμε να τονίσουμε το γεγονός ότι η κάθεμια δύναμη επηρεάζει τις υπόλοιπες με τρόπο αρνητικό. Η εικόνα της Ρωσίας έχει επηρεαστεί αρνητικά, ΗΠΑ και ΕΕ βλέπουν τον Πούτιν όχι μόνο ως έναν ισχυρό ηγέτη αλλά και ως ένα κακομαθημένο παιδί που θυμάται αναδρομικά ότι κάποτε του πήραν το «παιχνίδι» και το ζητά πίσω με τη βία. Επίσης οι οικονομικές κυρώσεις που επιβάλλουν ΕΕ και ΗΠΑ στη Ρωσία φαίνεται να επηρεάζουν οικονομικά όχι μόνο τη Ρωσία (πτώση της αξίας του Ρουβλιού) αλλά και την Ε.Ε. και κυρίως τις αγροπαραγωγικές χώρες της ΕΕ, όπως την Ελλάδα. Από την άλλη οι ΗΠΑ δεν φαίνεται να επηρεάζονται άμεσα από την κατάσταση στην Ουκρανία και κατιμάς ο τρόπος και οι λόγοι για τους οποίους ασχολούνται με το θέμα «Ουκρανία-Κριμαία», είναι για θέματα γοήτρου και επίδειξης της ισχύος τους απέναντι στη Ρωσία, ίσως και γιατί αυτό το θέμα αποτελεί μια ευκαιρία για τον έλεγχο της περιοχής αυτής που αποτελεί το «κλειδί» προς την Ευρασία.

5. Πηγές

- «Μαύρη εικόνα» για την Ουκρανία, διαπιστώνει έκθεση, 20/01/2012: <http://euractiv.gr/dieyrnsi/%C2%ABmayri-eikona%C2%BB-gia-tin-oykrania-diapistonei-ekthesi>
- Adrian Karatnycky, "Ukraine's Orange Revolution," *Foreign Affairs*, Vol. 84, No. 2 (Mar. – Apr., 2005), pp. 35–52, in JSTOR.
- Β. Κωνσταντίνοφ: «Μέχρι τέλη Μαρτίου η Κριμαία θα έχει ενσωματωθεί στη Ρωσία», 09/03/14: <http://www.defencenet.gr/defence/item/bk%CE%BF%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%AF%CE%BD%CE%BF%CF%86-%C2%AB%CE%BC%CE%AD%CF%87%CF%81%CE%B9-%CF%84%CE%AD%CE%BB%CE%B7-%CE%BC%CE%B1%CF%81%CF%84%CE%AF%CE%BF%CF%85-%CE%B7-%CE%BA%CF%81%CE%B9%CE%BC%CE%B1%CE%AF%CE%B1%CE%AD%CF%87%CE%B5%CE%B9-%CE%B5%CE%BD%CF%83%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CF%89%CE%B8%CE%B>
- BBC (26 September 2002). «Profile: Leonid Kuchma»
- BBC: Τι οδήγησε την Ουκρανία στην κρίση, 22/01/2014: <http://www.tovima.gr/world/article/?aid=559623>
- Γιατί η Κριμαία είναι αυτόνομη δημοκρατία στην Ουκρανία; - Μια ιστορία εύθραυστης γεωστρατηγικής;, 01/03/14, : <http://www.iefimerida.gr/news/145314/%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CF%84%CE%AF-%CE%B7-%CE%BA%CF%81%CE%B9%CE%BC%CE%B1%CE%AF%CE%B1-%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9-%CE%B1%CF%85%CF%84%CF%8C%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B7-%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%BF%CF%85%CE%BA%CF%81%CE%B1%CE%BD%CE%AF%CE%B1-%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1-%CE%B5%CF%8D%CE%B8%CF%81%CE%B1%CF%85%CF%83%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B3%CE%B5%CF%89%CF%83%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7>
- Ε.Ε. και ΗΠΑ υιοθέτησαν σκληρές κυρώσεις έναντι της Ρωσίας, 30/07/14: <http://www.kathimerini.gr/777902/article/epikairothta/kosmos/ee-kai-hpa-yio8ethsan-sklhres-kyrwiseis-enanti-ths-rwsias>
- Ζακωντινός Δ.Α., Η Οικονομική Διάσταση της Ουκρανικής Κρίσης, 25/06/2014:

- <http://www.elisme.gr/gr/2013-01-07-19-11-53/item/2014-06-25-mundial>
- ΗΠΑ:Κλείνουν την πόρτα στη Μόσχα αν προσαρτήσει την Κριμαία, 09/03/14:
<http://www.tovima.gr/world/article/?aid=575055>
 - ΗΠΑ-Ουκρανία: Μία σχέση παραχώδης, 18/09/2014:
<http://gr.euronews.com/2014/09/18/us-and-ukraine-history-of-ups-and-downs/>
 - Κριμαία: «Ένταξη στη Ρωσία μέχρι τα τέλη Μαρτίου», 09/03/14:
<http://www.stokokkino.gr/article/6477/Krimaia-Entaksi-sti-Rosia-mexri-ta-teli-Martiou>
 - Λαβρόφ: Πιο ήρεμη η κατάσταση στην ανατολική Ουκρανία, 21/04/15:
<http://www.naftemporiki.gr/story/942752/labrof-pio-iremi-i-katastasi-stin-anatoliki-oukrania>
 - Μετά την ολονυχτία συνομιλιών: Πετύχαμε συμφωνία για εκχειρία στην Ουκρανία, λέει ο Πούτιν , 12/02/15: <https://left.gr/news/minsk-tetrameris-synodos-koryfis-gia-tin-oykraniki-krisi>
 - Νέες κυρώσεις των ΗΠΑ κατά της Ρωσίας για την Ουκρανία, 11/03/15:
<http://www.902.gr/eidisi/diethni/62996/nees-kyroseis-ton-ipa-kata-tis-rosias-gia-tin-oykrania>
 - Ουκρανία- ΕΕ: Μεγάλες προσδοκίες, 23/10/2014: <http://gr.euronews.com/2014/10/23/ukraine-union-europeenne-attentes-et-deceptions/>
 - Παγκόσμιο σοκ από την συντριβή Boeing 777 των Μαλαισιανών αερογραμμών πάνω από την Ανατολική Ουκρανία, 17/07/14: <http://www.tovima.gr/world/article/?aid=616361>
 - Παρελθόν, παρόν και μέλλον της Ουκρανίας, 05/03/14:
<http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=573415>
 - Συνάντηση κορυφής ΕΕ, Πούτιν και Ουκρανίας με «μεγάλες διαφορές», 17/10/14:
<http://news.in.gr/world/article/?aid=1231356384>
 - Σχέσεις ΕΕ-Ουκρανίας: Ένα γεωπολιτικό τεστ, 28/12/2011: <http://euractiv.gr/dieyrynsi/sxeseis-ee-oukranias-ena-geopolitiko-test>

© DKE 2015

<http://www.southeast-europe.org>Επικοινωνία: [dke\[at\]southeast-europe.org](mailto:dke[at]southeast-europe.org)

Σημείωση: Σεβαστοί ερευνητές, αν κάνετε μια αναφορά σε αυτό το τμήμα ή απόσπασμα του άρθρου, παρακαλούμε στείλτε μας ένα e-mail στο [dke\[at\]southeast-europe.org](mailto:dke[at]southeast-europe.org) για να μας το δηλώσετε.

Παρακαλούμε αναφερθείτε στο άρθρο ως εξής:

Χαρίκλεια Κοκκίνου-Μανδαμαδιώτου: Ουκρανική Κρίση Και Αντίδραση ΗΠΑ-ΕΕ-Ρωσίας. *International Relations Quarterly*, Τόμος 6. Νο.1 (Ανοιξη 2015) σελ. 11.

Σας ευχαριστούμε για την συνεργασία σας. *Αρχισυντάκτης.*